

Sisäministeriö

Lausuntopyyntö SM025:00/2014

Kokoomuksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta (SM025:00/2014)

Yleisesti

Kokoomus kannattaa rahankeräyslain uudistamista, koska nykyisin voimassa oleva laki ei kaikilta osin vastaa nykypäivän tarpeisiin. Järjestelmää on tarpeen kehittää sujuvammaksi ja joustavammaksi, jotta sen avulla voidaan paremmin reagoida muuttuviin olosuhteisiin. Samalla on kuitenkin tärkeää huolehtia siitä, ettei uusi laki vaaranna rahankeräysten luotettavuutta, jotta ihmisten lahjoitushalukkuus ei heikenny. Ihmisten on tulevaisuudessakin voitava luottaa, että keräykset on toimeenpantu lain mukaan ja että kerätyt varat käytetään ilmoitettuun tarkoitukseen. Uusi laki ei saa myöskään antaa mahdollisuutta järjestää rahankeräyksiä, jotka täyttävät rahankeräyslain vaatimukset, mutta joiden todellisena tarkoituksena olisi kiertää vero- tai muuta lainsäädäntöä. Viranomaisella tulee olla riittävät keinot puuttua rahan keräämiseen liittyvään vilpilliseen toimintaan.

Rahankeräyslain uudistuksessa tulee ottaa huomioon uudet rahankeräys- ja rahoitustavat, edistää aktiivista kansalaistoimintaa sekä mahdollistaa uudenlaisen luovan toiminnan syntymistä. Tärkeää on samalla selventää rahankeräyksen ja suosiotaan huomattavasti nostaneen joukkorahoituksen välistä rajanvetoa.

Velvollisuus rahankeräysilmoituksen antamiseen

Ehdokkaiden vaalirahoitusta säännellään kattavasti erillisessä lainsäädännössä, joten on perusteltua, että rahankeräysilmoitusta ei tarvitsisi tehdä yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi yksinomaan toimivan yhdistyksen tai puolueyhdistyksen toimeenpanemasta rahankeräyksestä. Tilitysvelvollisuuden osalta on varmistettava, että tilitykseen on riittävästi aikaa. Kuuden kuukauden määräaika kampanja-ajan päättymisestä on tässä mielessä kohtuullinen.

Vakiintuneiden yhteishyödyllisten yhteisöjen mm. rekisteröityjen puolueiden osalta on myönteistä toistaiseksi jatkuvan keräyksen mahdollistaminen sekä lupamenettelystä siirtyminen ilmoitusmenettelyyn. Erillisten rahankeräystilitysten sijaan rahankeräystilitysten tekeminen yhteisön tilinpäätöksen yhteydessä on sallittava, sillä menettely vähentää merkittävästi hallinnointiin käytettävää resurssia, etenkin kun tällöin tilintarkastajat voivat antaa lausunnon rahankeräyksen toimeenpanosta ja keräysvarojen käytöstä normaalin tilintarkastuksen yhteydessä.

Ennakollisesta lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn

Nykyisen ennakollisen lupamenettelyn puutteina voidaan pitää järjestelmän jäykkyyttä ja hitautta. Positiivisena puolena vastaavasti ovat luotettavuus ja viranomaisten suorittaman valvonnan laajuus. Erityisesti pienempien toimijoiden osalta voi olla perusteltua muuttaa järjestelmää nykyisestä. Ennakollisesta lupamenettelystä luopuminen keventäisi prosessia ja edistäisi järjestelmän sujuvuutta sekä mahdollistaisi hallinnollisten resurssien tehokkaamman kohdentamisen. Toisaalta rahankeräyksiä koskevan valvonnan taso saattaisi heikentyä.

Esitysluonnoksen 17 §:ssä on ehdotettu uutena valvontakeinona itsesääntelyä. Toimielimen käytännön merkitystä tulisi esityksessä täsmentää. Samalla on huomioitava, että rahankeräyksien toimeenpanijoiden määrä ja toimialat todennäköisesti kasvaisivat merkittävästi nykyisestä, jolloin voi syntyä epäselvyyttä siitä, mihin toimielimeen kunkin rahankeräyksiä toimeenpanevan tahon tulisi kuulua. Ottaen huomioon perustuslain asettamat reunaehdot ehdotetun itsesääntelyä harjoittavan toimielimen rooli voi jäädä hyvin heikoksi.

Keräystarkoitus ja toimeenpano-oikeus

Esitysluonnoksessa luovutaan nykyisestä yleishyödyllisyyden vaatimuksesta rahankeräyksellä kerättyjen rahojen käytössä. Kiellettyjä keräystarkoituksia ovat ainoastaan yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan, lainvastaisen tai hyvän tavan vastaisen toiminnan rahoittaminen. Samalla esitysluonnoksessa rahankeräyksen toimeenpano-oikeus laajenee ja ennakollisesta lupamenettelystä luovutaan. Näin ollen on mahdollista, että rahankeräyksiä käytettäisiin järjestelyihin, joiden tarkoituksena on esimerkiksi verotuksen välttäminen. Tästä syystä olisi tarpeen täsmentää kerättyjen varojen kiellettyjä käyttötarkoituksia, kun yleishyödyllisyyden vaatimuksesta luovutaan.

Toimeenpano-oikeutta koskevan 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa annetaan rahankeräyksen toimeenpano-oikeus Suomessa toimivalle rekisteröimättömälle yhteisölle varojen hankkimiseksi taloudellisissa vaikeuksissa olevan yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi. Edellä mainittua kohtaa on syytä tarkentaa, sillä rekisteröimättömän yhteisön käsite on laaja ja ilman alueellista rajausta yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi kerättyjen varojen käyttöä on käytännössä mahdotonta valvoa.

Minna Arve
Puoluesihteeri